

1. формальна еквівалентність – подібні зміст, структура та семантичні компоненти речення [1, с. 103]: *John McCain was wrong* (Дж.Біден) – *Джон МакКейн був неправий*;

2. часткова еквівалентність – невідповідність може бути на лексичному, граматичному чи стилістичному рівнях. Прагматична еквівалентність досягається лише за умов врахування екстралінгвістичного контексту та фонових знань перекладача [1, с. 103]: *Millions of Americans have been knocked down* (Дж.Біден) – *Мільйони американців просто збиті з ніг*;

3. ситуативна еквівалентність – одне і те саме явище у мові оригіналу та у мові перекладу описується з різних точок зору через неспівпадіння мовних картин світу. На цьому рівні під час передачі змісту і смислу повідомлення форма вираження не зберігається взагалі [1, с. 104]: *something is out of kilter* (С.макКіні) – *щось пішло не в те русло*.

Отже, з огляду на вищезазначену інформацію, можна зробити висновок, що у передвибірних політичних промовах аргументація виражається логічними фактами та емоційними аргументами. Переклад фактажу не викликає значних труднощів, адже виражається мовними одиницями у прямому значенні та не містить емотивного навантаження. Труднощі перекладу виникають у результаті прагнення перекладача зберегти стилістичну та прагматичну еквівалентність лексем мови оригіналу у мові перекладу. Багато проблем виникає при перекладі емоційно-забарвленої лексики, стилістичних тропів (наприклад метафор), фразеологічних одиниць, стилістичних фігур тощо. Збереження сили емоційних аргументів залежить від знань та умінь перекладача відтворювати значення цих одиниць мови оригіналу у мові перекладу.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Бархударов Л. С. Язык и перевод / Л. С. Бархударов.– М.: "Международные отношения", 1985. – 240 с.
2. Ващук Т. Н. Политический дискурс как объект лингвистического исследования [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://eprints.zu.edu.ua/1720/1/43.pdf>
3. Ивин А. А. Логика. Учебник для гуманитарных факультетов / А. А. Ивин.– М.: ФАИР-ПРЕСС, 2002. – 271–285 с.
4. Калішук Д. М. лінгвокультурні особливості перекладу політичного дискурсу [Електронний ресурс]. – Режим доступу: [http://visnyk.sumdu.edu.ua/arhiv/2006/11\(95\)1/29_Kalishuk.pdf](http://visnyk.sumdu.edu.ua/arhiv/2006/11(95)1/29_Kalishuk.pdf)
5. Сковородников А. П. О необходимости разграничения понятий «риторический прием», «стилистика», «речевая тактика», «речевой жанр» в практике терминологической лексикографии / А. П. Сковородников // Риторика. Лингвистика: сб. статей.– Смоленск: СГПУ, 2004. – С. 5–14.
6. Соловей А. С. Политические выступления: типологический и переводческий аспекты [Електронний ресурс]. – Режим доступу: [http://visnyk.sumdu.edu.ua/arhiv/2007/1\(102_2\)/37_Solovey.pdf](http://visnyk.sumdu.edu.ua/arhiv/2007/1(102_2)/37_Solovey.pdf)
7. Тхоровська С. В. Стратегії політичного дискурсу. [Електронний ресурс] – Режим доступу: [http://visnyk.sumdu.edu.ua/arhiv/2007/1\(102_2\)/10_Thorovska.pdf](http://visnyk.sumdu.edu.ua/arhiv/2007/1(102_2)/10_Thorovska.pdf)
8. Федоров А. В. Основы общей теории перевода / Федоров А. В.– М.: 2002. – 416 с.
9. Фесенко Т. А. Концептуальные основы перевода / Т. А. Фесенко.– Тамбов: ТГУ, 2001. – 124 с.

Кляштофорська Н.

Науковий керівник – Панченко В.В.

БРИТАНСЬКИЙ МОЛОДІЖНИЙ СЛЕНГ ТА ОСОБЛИВОСТІ ЙОГО ВІДТВОРЕННЯ УКРАЇНСЬКОЮ МОВОЮ

У наші дні країни та континенти стають все ближчими один до одного. Вони мають можливість спілкуватися між собою через транспортні маршрути, радіо, супутниковий зв'язок та Інтернет. Змінилося також і ставлення до іноземних мов. Нині знання мов є не лише показником гарної освіти, але й необхідністю. Зазвичай під час вивчення іноземних мов до уваги беруться лише деякі стандарти. Розмовна мова значно відрізняється від літературної та письмової. Вона ж має бути засобом спілкування, а не бар'єром. Саме для полегшення комунікації необхідно вивчати розмовні стандарти в іноземній мові [5; с. 31].

Сленг є невід'ємною частиною будь-якої іноземної мови. І загальновідомо, що з усіх верств населення молодь найбільше підпадає під вплив новизни. Молоді люди використовують велику кількість сленгізмів, які миттєво стають популярними і серед старших за віком людей. Незвичайні висловлювання, сарказм, іронія – головні показники сленгу будь-якої мови. Сленгізми становлять постійне словотворення, основу якого становить принцип мовної гри. Для молоді є важливим не лише, « що сказати», але і «як сказати», щоб бути цікавим співрозмовником.

Тема дослідження – поняття та аспекти британського молодіжного сленгу, особливості його відтворення українською мовою.

Мета дослідження – дослідити особливості британського молодіжного сленгу, характеристика деяких його особливостей, а також переклад.

У наш час важливо бути обізнаним не лише у літературній мові, але й у неформальних одиницях, таких як сленг. Він являє собою одну з актуальних і суперечливих тем сучасної лексикології. Також існує необхідність розробки певних рекомендацій для його перекладу з англійської українською, враховуючи різні аспекти. Саме це і визначає актуальність дослідження.

Існують різні погляди на проблему визначення терміна «сленг». Багато відомих учених досліджували це питання, серед них І. В. Арнольд, Л. Г. Верба, І. Р. Гальперін, О. Ю. Дубенко, Е. М. Меднікова, А. Д. Швейцер та багато інших лінгвістів [3; с. 14]. Не дивлячись на деякі розбіжності у визначенні терміна, усі науковці погоджуються з тим, що цей прошарок мови використовується не тільки неосвіченими людьми з поганою репутацією, але й досить широким загалом, який користується сленгом для більш емоційного забарвлення своєї мови.

В жодній із сучасних мов не існує чіткого визначення сленгу. Вся мовна лексика ділиться на літературну та нелітературну. До літературної лексики відносяться книжкові, загальноживані та нейтральні слова і фрази. Всі інші ж відносяться до нелітературної лексики. Вона поділяється на чотири види, одним із яких і є сленг.

Нелітературна лексика вирізняється своїм розмовним характером та неофіційним стилем мовлення. Дуже часто поняття сленгу виражаються як порушення норм стандартної мови, але простіше кажучи, це слова, фрази та ідіоми, які не входять в навчальну офіційну програму з вивчення англійської мови [1; с. 116]. Зазвичай мова сленгу дуже виразна та іронічна. Служать англійські сленгізми в будь-якій побутовій та просто неофіційній розмові для позначення певних якостей предмета.

Термін сленг в перекладі з англійської мови означає:

- 1) мова соціально чи професійно відособленої групи у протилежність літературній мові;
- 2) варіант розмовної мови (в тому числі експресивно забарвлені елементи мови), які не співпадають з нормами літературної мови [3, с. 35].

Сленг складається із слів та фразеологізмів, які виникли і першочергово використовувались в окремих соціальних групах. Він виражає загальний настрій цих груп щодо світу [6; с. 16]. Навіть тепер, ставши загально використовуваними, ці слова, загалом, залишають в собі емоційно-оціночний характер. В слензі відображається характер життя людей. Найчастіше, це інтелектуальна чи фізична діяльність, навколишній світ та його оцінка, захоплення особи, її місце в колективі.

Сьогодні всі класи суспільства так чи інакше використовують сленг у щоденному спілкуванні. Більшість навіть не здогадується про те, що використані ними слова є сленгізмами [8; с. 43]. В деяких випадках сленг перевершує літературну мову, так як інколи неможливо уникнути його вживання [4; с. 82]. Сленгізми замінюють велику кількість стандартних слів і продовжують впливати на мовні стандарти. Природа сленгу залежить від локації, але й багато сленгізмів розуміють усюди. Наприклад, "to kick the bucket", "to hop the twig" означають одне і те ж («піти з життя») і в США, і в Англії, і в Шотландії.

Існують визначені види сленгу, які мають відношення до певної професії чи прошарку суспільства. Основними його різновидами у Британії вважаються:

- молодіжний (студентський) сленг;
- комп'ютерний сленг;
- Кокні (Cockney);
- сленг наркотично-залежних.

Англійський молодіжний сленг представляє собою дуже цікавий лінгвістичний феномен, рамки якого обмежені не лише віком людей, а й соціальними, часовими і навіть територіальними кордонами. Він існує зазвичай в середовищі учнів, студентів, міської молоді [10; с. 48]. Цей вид сленгу настільки популярний завдяки своїй іронічності та позитиву. Студенти часто використовують сленгізми з метою збентеження тих, хто не розуміє його значення. Вік та захоплення мають значний вплив на розмовну мову молоді. Старше покоління розуміє тільки слова, такі як «dude», які присутні у лексиконі вже достатньо тривалий час.

Ще одним відомих сленговим виразом англійської мови є «cool». У словниках можна знайти лише один варіант перекладу цього слова – «прохолодний», «прохолодний», але у повсякденному спілкуванні *cool* використовують у ті моменти, коли ми говоримо: «Чудово! Клас! Прекрасно!». Іноді замість *cool* використовують *great*, що перекладається аналогічно. Але під час використання *great* важливим є те, хто його вживає. Якщо його використовує порядний джентльмен із краваткою, *great* буде перекладатись як «грандіозно», якщо панк – «круто», якщо хіпі – «хіпово», якщо чарівна дівчина – «прекрасно», а якщо хлопець – «клас» [7; с. 91].

Great може бути використано і як прикметник: а *great guy* – «класний хлопець», і як прислівник: *it's great* – «чудово». Аналогічно і *cool*: а *cool cat* – крутий хлопець, *it's cool* – «круто».

– *Do you like ice cream?* – питає Пол Джона, який першим куштує морозиво, яке вони купили в *Kissie*.

– *Man, it's cool!*

Саме в такому діалозі *cool* не буде означати, що морозиво прохолодне. Джон відповідає Полу, що морозиво просто чудове. І для перекладу такого виразу, як *cool weather*, треба бути неабияким психологом. Переклад цього виразу також залежить від того, хто його використовує. Іноді це може бути «прохолодна погода», а іноді – «класна погода».

Під час перекладу молодіжного сленгу, який виник на основі реалій окремої країни, доводиться часто вдаватись до описового перекладу або до запозичення слів на основі алітерації з підрядковим перекладом. Словник українського жаргону дає нам можливість відшукати сленгові еквіваленти. Наприклад, *toe-rag* можна перекласти як валянок, гальмо, а *dosh* – бабки, бабло, башлі [9; с. 124]. Найкраще перекладаючи знайти еквівалент відповідного сленгізму в мові перекладу, який характеризувався б приблизно однаковою з ним експресивністю та емоційним забарвленням.

Ще одна складність перекладу полягає у тому, що сленгове слово у різних контекстах може мати різні значення, наприклад: *bag monster* – 1) a student who sleeps all day – кимасник, сонько; 2) a creature that

sneaks up, pulls you to bed against your will – створіння, що підкрадається і тягне тебе до ліжка проти твоєї волі [11; с. 39].

Щодо так званих «хибних друзів перекладача» прикладом можуть бути такі слова як *absolutely* (англ. «так, у будь-якому випадку»), що українською означає абсолютно («ні, в жодному випадку») [2; 65].

Отже, можна зробити висновок, що британський молодіжний сленг є певною проблемою для перекладу українською мовою як спеціальної нелітературної лексики. Надзвичайно важливим в наші дні є вивчення такого типу слів. Без їх розуміння в сучасного покоління українців не буде розуміння мови, що несе за собою проблеми і в спілкуванні, і в усвідомленні моральних принципів народу-носія мови.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Арнольд И.В. Лексикология современного английского языка. – М., 1959 р.
2. Бондаренко К. Співвідношення сленгової лексики української та англійської мов: лексикографічний та перекладацький аспекти// Наукові записки. – Серія: Філологічні науки/ Збірник наукових праць. – Вип. 81(4).
3. Виллюман В.Г. О способах образования сленга в современном английском языке. Вопросы языкознания. – М., 1960 р.
4. Виноградов В.В. Перевод: общие и лексические вопросы. – М., 2004 р.
5. Гальперин И. Р. Стилистика английского языка / И. Р. Гальперин. – М.: Высш. шк., 1981 р.
6. Комісаров В. Н. Общая теория перевода - Москва 1999 р.
7. Маковский М.М. Современный английский сленг. Онтология, структура, этимология. – М., 2009 р.
8. Медникова С. М. Значение слова и методы его описания (на материале современного английского языка / Э. М. Медникова. – М.: Высш. шк., 1974.
9. Ставицька Л. Український жаргон. Словник: Містить близько 4070 слів і понад 700 стійких словосполучень. – К.: Критика, 2005.
10. Швейцер А.Д. Теория перевода: Статус, проблемы, аспекты. – М., 1988 р.
11. Beale P. A Dictionary of Slang and Unconventional English. – L.: Routledge, 1999 р.

Калищук І.

Науковий керівник – доц. Чумак Г.В.

АЛГОРИТМ ПЕРЕКЛАДУ НАУКОВИХ ТЕРМІНІВ

Проблема перекладу науково-технічної літератури стала центральною, починаючи з 90-х років ХХ ст., й пов'язана, з одного боку, з посиленням ролі української мови як державної та її становленням як мови науки й техніки, що стимулювало дослідження у галузі перекладу термінів українською мовою, а з іншого боку – з інтенсивною інтелектуалізацією суспільства, формуванням нових галузей знань у глобалізованому світі.

Мета публікації полягає в описі алгоритму перекладу наукових термінів українською мовою.

Об'єктом статті є наукові терміни, а предметом – алгоритм перекладу цих термінів та дефініцій українською мовою з англійської з опрацюванням вітчизняної та зарубіжної наукової літератури.

Становлення термінології як наукової дисципліни починається з 30-х років ХХ ст. Підґрунтям багатьох сучасних вітчизняних досліджень, присвячених перекладу термінів, стали праці вітчизняних та зарубіжних дослідників як у галузі термінології (Д. С. Лотте, О. Вюстер, Е. К. Дрезен, Я. К. Климовицький, Г. О. Винокур, О. О. Реформатський, В. П. Даниленко, Т. Л. Канделаки, Л. І. Петрух, І. М. Кочан, Л. М. Полюга, Е. Ф. Скороходько та інші), так і в галузі перекладознавства (І. В. Корунець, В. І. Карабан, Т. Р. Кияк, А. С. Д'яков, З. Б. Куделько та інші). Загальновідомим є факт, що для здійснення високоякісного перекладу науково-технічної літератури перекладач має не лише володіти вихідною і цільовою мовами, але й розуміти суть матеріалу.

Незважаючи на популярність терміна як об'єкта дослідження і численні спроби дати визначення, навряд яке-небудь із них можна вважати всеохоплюючим. Спираючись на аналіз дефініцій терміна, зроблений М. О. Вакуленком, та враховуючи специфіку термінів у контексті нашого дослідження під *науковим терміном* розуміємо слово або словосполучення, яке є органічним елементом терміно-системи науки та технологій і позначає певне поняття в галузі науки та технологій [1, с. 141].

Переходячи до алгоритму перекладу технологічних термінів, зазначимо, що в процесі перекладу враховувалися: співмірність формально-змістової організації терміна як мовної форми вираження та відповідного наукового поняття, що знаходить відображення у логічному формулюванні визначень реєстрових терміноодиниць; активне функціонування термінологічних одиниць одночасно в різних галузях знань.

По-перше, нами було визначено, до якої галузі науки належить термін, а саме: фізики, хімії, механіки тощо. Наприклад, термін *ATU and filter tuning command / АУП та команда переналаштувань фільтра* належить до технічного описання приладів радіостанції.

По-друге, ми виявили системну понятійну структуру наукової термінології за допомогою здійснення категоризації. Такий підхід узгоджується з тим, що в науково-технічній термінології в основному позначаються поняття, які відносяться до наступних категорій: 1) предмети техніки (матеріали, інструменти, механізми, машини, деталі); 2) процеси – дії – явища; 3) властивості – якості – стани; 4) кількісні показники: фізичні і геометричні величини, різноманітні розрахункові поняття; 5) методи